

به نام خداوند جبار و خرد

نمونه سؤالات درس ستایش تادرس سه

کرد آورنده: مینا پرنک

۱- معنی لغات زیر را بنویسید

الف) که پیدا کرد آدم از کفی خاک
ب) زهی گویا ز تو کام و زبانه
پ) گفت درین معرکه یکتا منم
ت) دیده سیه کرده، شده زهره در
ج) سهمگنی نادره جوشنده ای
چ) به هر محالی از حال و نهاد خویش بنگردی
ه) تیمار غم و شادی تو دارد

۲- نقش دستوری واژگان داده شده را بنویسید

الف) الهی فضل خود را یار ما کن
ب) گل از شوق تو خندان در بهار است
پ) خواست کزان ورطه قدم در کشد
ت) ولیکن به ایشان مولع نباش
ز رحمت یک نظر در کار ما کن
از آتش رنگ های بی شمار است
خویشتن از حادثه برتر کشد
ت) اگر غم و شادیت بود به آن کس گوی که تیمار غم و شادی تو دارد

۳- با توجه به ابیات زیر به سوالات پاسخ دهید

گفت در این معرکه یکتا منم
چون بدم سیزه در آغوش من
چون بگشایم ز سر مو شکن
تاج سر گلبن و صحرا منم
بوسه زند بر سر و بر دوش من
ماه ببیند رخ خود را به من

الف) در بیت اول چند جمله وجود دارد؟

ب) نوع واو در مصرع دوم بیت دوم چیست؟

پ) در بیت اول گروه های اسمی و هسته ها را مشخص کنید

۴- با توجه به عبارت « رنج هیچ کس، ضایع مکن و همه کس را به سزا، حق شناس باش. خاصه قرابت خویش را. چندان

که طاقت باشد با ایشان نیکی کن و پیران قبیله ی خویش را حرمت بدار

الف) در عبارت داده شده، چند فعل اسنادی وجود دارد؟

ب) نوع «را» چیست؟

پ) نقش دستوری کلمات داده شده را مشخص کنید

۵- در عبارت داده شده ترکیبات وصفی را مشخص کنید

دید یکی بحر خروشنده
سهمگنی نادره جوشنده ای

۶- نقش دستوری واژگان داده شده در عبارت زیر را مشخص کنید

اندر هر کاری داد از خویشتن بده، که هر که داد از خویشتن دهد از داور مستغنی باشد

۷- حذف های فعلی را در عبارات داده شده مشخص کنید

همه کس را به سزا حق شناس باش. خاصه قرابت خویش را .

نومیدی را در امید بسته دان و امید را در نومیدی

که یارب بر این بنده بخشایشی
 بد اندیش را جاه و فرصت مده
 ز سر تا به پایش به کردار عاج
 هنر خوار شد جادویی ارجمند
 کزو دیده ام وقتی آسایشی
 عدو در چه و دیو در شیشه به
 به رخ چون بهشت و به بالا چو ساج
 نهان راستی آشکارا گزند
 دل فدای او شد و جان نیز هم
 که رای تو روشن تر از رای من
 نه در کوه سیزی نه در باغ شیخ
 ملخ بوستان خورده ، مردم ، ملخ

۸- آرایه ی صحیح را از داخل کمانک بیابید

به نام کردگار هفت افلاک
 تویی رزاق هر پیدا و پنهان
 که پیدا کرد آدم از کفی خاک (کنایه - تلمیح)
 تویی خلاق هر دانا و نادان (تضاد - مجاز)
 چون بدوم سبزه در آغوش من
 بوسه زند بر سر و بر دوش من (تشبیه- تشخیص)

۹- با توجه به ابیات داده شده ، به سوالات پاسخ دهید

قطره ی باران که در افتد به خاک
 در بر من ره چو به پایان برد
 زو بدمد بس گوهر تابناک
 از خجلی سر به گریبان برد
 ابر ز من حامل سرمایه شد
 باغ ز من حامل پیرایه شد

الف) در بیت سوم چند استعاره وجود دارد ؟

ب) در بیت اول منظور از «گوهر تابناک» چیست ؟

پ) کنایه های بیت دوم را بیابید

۱۰- در بیت « در بن این پرده ی نیلوفری / کیست کند ب چو منی همسری » استعاره را بیابید

۱۱- در بیت زیر یک مورد تشبیه و استعاره بیابید

راست به مانند یکی زلزله
 داده تنش بر تن ساحل یله

۱۲- آرایه حس آمیزی را در هر یک از ابیات داده شده بیابید

لیک چنان خیره و خاموش ماند
 سپهد پرستنده را گفت گرم
 از همه شیرین سخنی گوش ماند
 سخن های شیرین به آوای نرم
 سپهد به گفتار او بنگرید
 شگفت آمدنش کان سخن ها شنید
 صد میکده خون کشیده است لب من / تا کار به رنگین گفتار کشیده است

۱۳- مجاز را در هر یک از عبارات داده شده بیابید

به نام کردگار هفت افلاک که پیدا کرد آدم از کفی خاک
چون مرا نام و نشان نیست پدید ده ز بی نام و نشان خواهم زد
سراسر همه دشت بریان شدند بر آن چهر خندانش گریان شدند
چو در دام زلفش همه عالم گرفتار است چرا مژگان کند ناوک چرا ابرو کمان سازد
به هر چه دست رسد زین و آن، دریغ مدار چو مهر ، پرتو خویش از جهان دریغ مدار
من از وصال تو دا برگرفته بودم ولیک زبان لطف توام باز در کمان اناخت

۱۴- نقش دستوری ضمیر «آن» را در عبارت داده شده مقایسه کنید
و هر شادی که بازگشت آن به غم است ، آن را شادی مثنوی

۱۵- با توجه به بیت «گل از شوق تو خندان در بهار است / از آتش رنگ های بی شمار است» عبارات صحیح و غلط را مشخص کنید

الف) در بیت یک مورد ترکیب وصفی و یک مورد ترکیب اضافی وجود دارد
ب) در بیت دو فعل اسنادی وجود دارد

پ) بی شمار و خندان در نقش دستوری مسند قرار دارند

ت) نقش دستوری «ش» در مصرع دوم متمم است

۱۶- با توجه عبارت داده شده به سوالات پاسخ دهید

خون تو شرف را سرخگون کرده است

شفیق آینه دار نجابت

و فلق محرابی

که تو در آن نماز صبح شهادت را گزارده ای

الف) حذف ها را در عبارت داده شده مشخص کنید

ب) نوع فعل «گزارده است» چیست ؟

پ) نقش دستوری کلمات را مشخص کنید

ت) تعداد مسند ها را برشمارید

۱۷- هسته و وابسته را در عبارت داده شده بیابید

فکر آن گودال هیچ گودالی احترام تو

۱۸- در عبارت داده شده یک مورد حذف فعل به قرینه ی لفظ و یک مورد قرینه ی معنایی بیابید

شمشیری که بر گلوی تو آمد / هر چیز و همه چیز را در کائنات به دو پاره کرد / هر چه در سوی تو ، حسینی شد و دیگر سو یزیدی .

۱۹- در عبارت « آه ای مرگ تو معیار »

الف) چند جمله وجود دارد ؟
ب) منادا را مشخص کنید

۲۰- با توجه به عبارت داده شده به سوالات پاسخ دهید

بر تالابی از خون خویش / در گذرگه تاریخ ایستاده ای / با جامی از فرهنگ /ک و بشریت رهگذار را می آشامانی / هرکس را که تشنه ی شهادت است -

الف) تعداد ترکیبات وصفی و اضافی را در عبارت داده شده بیابید

ب) نوع «را» در عبارت داده شده چیست ؟

پ) یک مورد حذف فعل بیابید

۲۱- نقش دستوری کلمات مشخص شده را بنویسید

مرگت آن چنان زندگی را به سخره گرفت که مردنی چنان غبطه ی بزرگ زندگانی شد

۲۲- در عبارت داده شده ، وابسته های پیشین را بیابید

شمشیری که بر گلوی تو آمد / هر چیز و همه چیز را در کائنات به دو پاره کرد / هر چه در سوی تو حسینی شد / دیگر سو یزیدی

۲۳- با توجه به عبارت

تو تنها تر از شجاعت در گوشه ی روشن وجدان تاریخ ایستاده ای / به پاسداری از حقیقت / و صداقت شیرین ترین لبخند بر لبان اراده ی توست /

الف) «وجدان تاریخ» و «لبان اراده» چه آرایه ای دارند؟

ب) یک مورد حس آمیزی بیابید.

۲۵- در عبارت « چنان تناوری و بلند که به هنگام تماشا / کلاه از سر کودک عقل می افتد » یک مورد تشبیه و یک مورد کنایه بیابید

۲۶- در عبارت « در گذرگه تاریخ » ایستاد ای مشبه و مشبه به را مشخص کنید

۲۷- ارتباط معنایی عبارت « بر تالابی از خون خویش در گذرگه تاریخ ایستاده ای با جامی از فرهنگ و بشریت رهگذار را می آشامانی » با بیت زیر بنویسید

باب من باشد حسین، آن شاه عشق
که نموده ، عاشقان را راه عشق

۲۸- عبارت «مرگت چنان زندگی را به سخره گرفت که مردنی چنان غبطه ی بزرگ زندگانی شد » با کدام یک از ابیات زیر معنای مشترکی را دارند

در راه خدا چو نیست شد هست حسین / شد همه هستی همه پابست گرفتار حسین
گر شهید عشق شد «اهلی» نگویی مرده است / در حقیقت زندگی، این است و نامش مردگی است

۲۸- هر یک از دو عبارت داده شده با کدام آیه ارتباط معنایی دارد

« بر تالابی از خون خویش در گذرگه تاریخ ایستاده ای با جامی از فرهنگ و بشریت رهگذار را می آسمانی »
« در فکر آن گودالم که خون تو را مکیده است / هیچ گودال چنین رفیع ندیده بودم / در حسیض هم می توان عزیز بود »

- شرف المکان بالمکین
- و بذل مهجته لیستتقد عبادک من الجهاله و حیره الضلاله

۲۹- هر یک از عبارات داده شده به کدام بیت ارتباط معنایی دارد

- به هر نیک و بد زود شادان و زود اندوهگین مشو
- به وقت نومیدی امیدوار تر باش و نومیدی را در امید بسته دان و امید را در نومیدی.
- لیک چنان خیره و خاموش ماند / کز همه شیرین سخنی گوش ماند
- تویی رزاق هر پیدا و پنهان / تویی خلاق هر دانا و نادان

دادار غیب دان و نگهدار آسمان / رزاق بنده پرور و خلاق رهنما
ز حیرت شد در آن جا ، زار و مدهوش / ستاده در تحیر ، مانده خاموش
صائب اظهار غم و شادی خود بی طرفی است / ورنه ما نیز بهاری و خزان داریم
جاودان نیست فروغی غم و شادی جهان / شکر زان گویم اگر شاد و گر ناشادم

۳۰- ارتباط معنایی بیت « هر آن وصفی که گویم بیش از آنی / یقین دانم که بی شک جان جانی » با آیه ی
لا یدرکه بعد الهمم و لا یناله غوص الفطن» چیست؟

۳۱- در بیت چون بگشایم ز سر مو شکن / ماهذ ببیند رخ خود را به من « منظور از مو و شکن چیست ؟

۳۲- در بیت «زین نمط آن مست شده از غرور / رفت و زمبدا چو کمی گشت دور » منظور از مست شده از غرور چه
کسی است؟

۳۳- در عبارت «نعره بر آورده فلک کرده کر / دیده سپیه کرده شده زهره در » کنایه های مشخص شده چیست؟

۳۴- در عبارت «بدان کوش که به هر محالی از حال و نهاد خویش بنگردی. که بزرگان به هر حق و باطلی از جای
نشوند»

الف) از حال و نهاد خویش برنگشتن کنایه از چیست؟

ب) منظور از «از جای نشدن» چیست؟